

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

**Факультет філології
Кафедра слов'янських мов**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ:
МОВА ТА ЕТИКА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Українська мова і література

Польська мова і література, англійська мова

Польська мова і література

Чеська мова і література

Середня освіта (польська мова та література)

Середня освіта (українська мова та література)

Спеціальність 035 Філологія

014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1.

Загальна інформація

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування
Викладач (-і)	асистент Ліщинська Галина Дмитрівна
Контактний телефон викладача	+380973832909
Е-mail викладача	halyna.lishchynska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться за графіком кафедри слов'янських мов
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування» складається з лекційних та практичних занять, які спрямовані на формування у студентів філологічних спеціальностей знань і навичок, необхідних для ефективної комунікації в сучасному мультикультурному та професійному середовищі. Курс охоплює фундаментальні питання функцій мови, ролі мовної політики, формування національної картини світу, специфіку сучасної української ділової мови та принципи мовної культури ділових партнерів. Значна увага приділяється практичному опануванню норм мовного етикету, вербальних і невербальних засобів комунікації, соціально-психологічним чинникам взаємодії та національним особливостям ділового спілкування в міжнародному контексті.</p> <p>Курс сприяє розвитку міжкультурної компетентності, уміння адаптувати комунікативні стратегії до різних типів культур і формувати професійний мовний імідж. Завдяки поєднанню теоретичних лекцій і практичних занять студенти здобувають навички аналізу комунікативних ситуацій, ведення ділового листування, проведення презентацій та участі в міжкультурних переговорах. Дисципліна забезпечує підготовку майбутніх філологів до ефективної взаємодії у сфері освіти, бізнесу, міжнародної співпраці та міжособистісної ділової комунікації.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Сформувати у студентів цілісне розуміння ролі мови в національній та міжнародній культурній традиції, розвинути компетентності ефективного та етичного ділового спілкування в міжкультурному контексті.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Під час вивчення ОК **Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування** студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей:

Загальні компетентності ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

ФК 12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати, систематизувати.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
Осінньо-зимови	035 Філологія	3/4	вибіркова

й	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)			
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Мова та її функції. Мова і національна картина світу. Мова і народ.		2	2	5
Тема 2. Мова і держава. Поняття офіційної та державної мови. Мови міжнародного та міжнародного спілкування.		2	2	5
Тема 3. Сучасна українська ділова мова: етапи становлення, проблеми та перспективи розвитку		2	2	5
Тема 4. Мовна культура ділових партнерів. Вербальний і невербальний контакти.		2	2	5
Тема 5. Поняття культури. Типи культур. Національна мова як компонент бізнес-культури		2	2	5
Тема 6. Культура мови в діловому спілкуванні. Форми національної мови. Мовний етикет та його різновиди.		2	2	5
Тема 7. Невербальні засоби ділової комунікації			2	5
Тема 8. Соціально-психологічні основи ділової взаємодії. Психічні типи людей. Психологічні механізми взаємодії ділових партнерів.			2	6
Тема 9. Національні особливості ділового спілкування			2	5
ЗАГ.:		12	18	46
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. “Види контролю; Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в «Карпатський національний університет імені Василя Стефаника»).Загальні 100 балів включають: 50 балів – поточний контроль (практичні заняття та підсумкові тестування), 20 балів – письмова контрольна робота, 30 балів – самостійна робота			
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань. Комплексна контрольна робота охоплює такі завдання: 1) 50 тестових завдань з усіх тем			
Практичні заняття	Оцінюються за 100 бальною системою. Письмові завдання, тести, усні виступи, презентації			

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 25 балів.
Підсумковий контроль	Виставляється за підсумком балів за усі виконані завдання – загалом – 100 балів

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. – 344 с.
2. Біловус Л. І., Яблонська Н. М., Шиманська В. П. Від традицій до інклюзивності: еволюція українського ділового мовлення крізь призму екстралінгвальних факторів та принципів простої мови. *Журнал «Українська мова» (Philology / кафедра), №4 (2025), с. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.1/01>. PDF: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/4_2025/part_1/3.pdf*
3. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. – К, 1998.

4. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. – К, 2000.
5. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. – К, 1999.
6. Грабінський П. М. Етика ділового спілкування : курс лекцій / П. М. Грабінський. – Хмельницький: ХНУ, 2006. – 207 с.
7. Дороніна М.С. Культура спілкування ділових людей. – К, 1998.
8. Зубкова Л.В., Чернікова Л.Ф. **МОВНИЙ ЕТИКЕТ – НЕВІДСМНИЙ ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ**
<https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/f9a607f8-59c5-4b63-af24-e426f1999c4f/content>
9. Ерін Меєр. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі. Вид. «Наш формат», 2020. – 224 с.
10. Єрмоленко С. Я. Із історії української стилістики: від стилістики мовних засобів до інтегративної стилістики. Журнал «Українська мова», 2019. (інститут української мови НАН України) — стаття (оглядовий нарис). PDF:
https://iulnasu.org.ua/pdf/ukrmova/UkrMova_1_19.pdf
11. Єрмоленко С. Я. Культура української мови. Київ: Либідь, 2002. – 304 с.
12. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування: навчально-методичний посібник. . – К.: ФОП Гуляєва В.М., 2022.–228с.
13. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: соціолінгвістичні нариси. Київ: Критика, 2004. – 254 с.
14. Махній М. М. Невербаліка і культура / М. М. Махній. – Київ : Vloх.ua, 2009.
15. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 1999. – 280 с.
16. Олійник О. М. Основи риторики та ділового спілкування . Київ: Академвидав, 2011. – 256 с.
17. Онищук О, Межов О. Особливості мовної поведінки в українській культурі спілкування.
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24673/1/SCRIPTA_11_31_33.pdf
18. Почепцов Г. Комунікативні технології ХХ століття. Київ: Видавництво “Україна”, 2001. – 400 с.
19. Рут Бенедікт. Хризантема і меч. Вид. «Стиллет і стилос». – 2025. – 352 с.
20. Слющинський Б. В. Міжкультурна комунікація в українському Приазов'ї (монографія/дослідження). — Київ: Аквілон-Плюс, 2008. (корисний історико регіональний розгляд міжкультурних практик; застосовний як кейс у практичних заняттях).
Інформація/фрагменти:
https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2864/1/mizhkulturna_komunikatsia.pdf
21. Стельмакович М. Український мовленнєвий етикет / М. Стельмакович. – К. : Либідь, 2001.
22. Фішер Р. Шлях до Так: як вести переговори, не здаючи позицій / Роджер

Фішер, Вільям Юрі, Брюс Петтон; перекл. з англ. Роксоляна Свято. – Київ : Основи, 2016. – 220с.

23. Lewis R. D. *When Cultures Collide: Leading Across Cultures*. Boston: Nicholas Brealey, 2018. – 515 p. <https://www.mediaculture.fr/wp-content/uploads/2018/10/When-Cultures-Collide.pdf>

24. Gesteland R. R. *Cross-Cultural Business Behavior: Marketing, Negotiating, Sourcing and Managing Across Cultures*. Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 2012. – 432 p.

Викладач : Галина Ліщинська